

Budget och plan 2023-2025

Avfall

Innehåll

Budget 2023 och plan 2024-2025	3
Inledning	3
Nämndens ansvar och uppgifter	3
Nämndmål.....	3
Förändringar av nämndmål.....	3
Ekonomi	4
Investeringar	5
Risker.....	6
Omvärldsanalys.....	6

Budget 2023 och plan 2024-2025

Inledning

Avfallsverksamheten fortsätter att verka i en turbulent omvärld. Det råder stor osäkerhet i en rad nationella frågor som påverkar Danderyds avfallsverksamhet. Bygg- och rivningsavfall, förpackningsinsamling och den eventuella obligatoriska matavfallsinsamlingen är exempel på områden där stora förändringar kommer att ske.

Arbetet med avfallsplanen påverkar budgetarbetet då fokus denna uppföljningsperiod är matavfallssortering. SÖRABs nya eftersorteringsanläggning ökar ytterligare fokuset på att öka graden av matavfallssortering i kommunen.

I och med en ny insamlingsentreprenör (från och med december 2022) med nya priser och nya tjänster har en ny avfallstaxa arbetats fram. Budgetarbetet har därför arbetats fram genom att jämföra nuvarande kundantal med de nya priserna samt antaganden om hur kunderna byter abonnemang i och med förändringen i avfallstaxan. Målet är att den nya avfallstaxan ska börja gälla 1 februari 2023. Effekterna av den nya upphandlingen är lägre kostnader för kollektivet vilket präglar föreslagen budget.

Nämndens ansvar och uppgifter

Avfallsverksamheten ansvarar för att samla in avfall under kommunalt ansvar från hushåll och verksamheter i kommunen samt informera om återvinning av avfall. Genom att kommunen samlar in avfallet säkerställs att det tas om hand på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Avfallsverksamheten är en taxefinansierad verksamhet vilket innebär att verksamheten ska gå plus minus noll och att abonnenterna ska bära verksamhetens kostnad. Avfallsverksamhetens intäkter kommer från de taxor som abonnenterna betalar. Kostnaderna utgörs av ersättning till entreprenör som utför avfallsinsamling, behandlingskostnad för avfall samt administrativa kostnader. Eventuella överskott eller underskott för avfallsverksamheten fonderas och regleras genom att avgiften i taxan höjs eller sänks. Tillfälliga överskott i avfallsverksamheten under något eller några år är förenligt med självkostnadsprincipen om det sett över en längre period uppvägs av andra års underskott.

Avfallet samlas in av en upphandlad entreprenör (PreZero 2022, ersätts med Urbaser 2023) och överlämnas till kommunens avfallsbolag SÖRAB (Söderhalls Renhållningsverk AB). Restavfallet som kommunen samlar in energiåtervinns genom fjärrvärmeproduktion vid förbränning och matavfallet rötas så att biogas och biogödsel kan produceras. SÖRAB är även ansvariga för återvinningscentralerna i ägarkommunerna och samtliga anläggningar är tillgängliga för Danderydsborna.

Avfallsverksamheten strävar hela tiden efter att underlätta för avfallsabonenterna att bidra till en bättre miljönytta. Detta görs genom att erbjuda ett brett utbud av tjänster som gör det möjligt att anpassa avfallshämtningen efter abonnenternas egna behov och ambitionsnivå.

Nämndmål

Förändringar av nämndmål

Avfallsverksamheten föreslår följande tillägg i nämndmål under hög kvalitet.

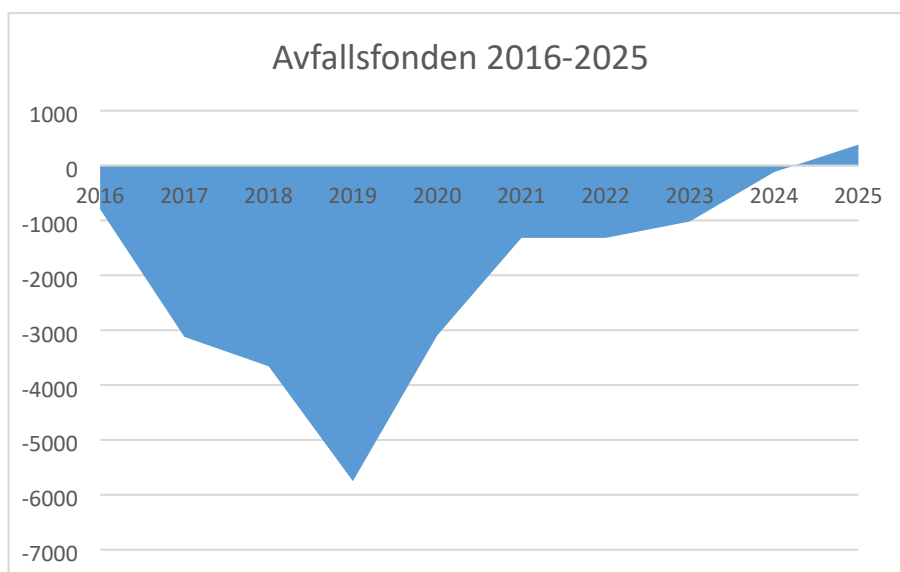
Nytt nämndmål: Avfallsverksamheten ska ha en god kommunikation med medborgarna.

Ekonomi

Avfallsverksamhetens budgeterade resultat för 2023 uppgår till 0,3 miljoner kronor. Enhetens budgeterade resultat minskar med 0,4 miljoner kronor jämfört med budget 2022.

Resultatförändringen beror på att nettoförändringen efter justeringen av avfallstaxan bedöms ge ett mindre positivt resultat 2023 jämfört med 2022.

Årets resultat för avfallsverksamheten budgeteras 2024 till 0,9 miljoner kronor och för 2025 till 0,5 miljoner kronor. Det positiva resultatet kan i huvudsak förklaras av att det antas bli färre hämtningar av returpapper och att avfallsplanens kostnader kan komma att omfördelas från avfallskollektivet till skattekollektivet. Avfallsfonden prognostiserar att ha en utgående balans på minus 1,3 miljoner kronor år 2022. Givet budgeterade positiva resultat för avfallsverksamheten under åren 2023 till 2025 kommer avfallsfonden att vara fullt återbetalad år 2025.

Kapitalkostnaderna för avfallsverksamheten uppskattas till 0,6 miljoner kronor 2023, 0,5 miljoner kronor år 2024 samt 0,4 miljoner kronor år 2025.

Avfallsverksamhetens driftbudget 2023 och plan 2024-2025

Avfallsverksamheten	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettokostnader (mnkr)	1,8	0	0,7	0,3	0,9	0,5
Förändring (mnkr)		-1,8	+0,7	-0,4	+0,6	-0,4
Förändring (%)		-100%		-57,1%	+200%	-44,4%

Intäkternas budget uppgår för 2023 till 36,4 miljoner kronor, en minskning med 3,2 miljoner kronor jämfört med budget 2022. Intäktsminskningen förklaras av att avfallsverksamheten föreslår en revidering av avfallstaxan. Intäkterna måste minska utifrån att kostnaderna för delar av avfallshanteringen minskar och avfallsverksamheten långsiktigt ska visa ett nollresultat. Intäkterna består av avgifter som abonnenterna betalar för hämtning och behandling av sitt avfall. Revideringen av avfallstaxan innebär att avfallsenheten inte planerar att förändra intäkterna under år 2024 och 2025.

Det finns alltid en osäkerhet när en ny taxa introduceras. I taxe- och budgetarbetet har det antagits att antalet matavfallssorterade abonnenter i enfamiljshus ökar med 10 procent från 56 procent till 66 procent. I och med att taxan premierar ett matavfallssortande beteende

finns det en punkt när avfallsverksamheten når en punkt där kostnaderna blir högre än intäkterna. Detta samband är komplext då det är flera parametrar som samverkar. Nedanstående tabell visar förenklat att denna brytpunkt ligger på cirka 85 procent matavfallssortering av abonnenter. Matavfallssortering minskar också volymen restavfall vilket framgår av tabellen.

Andel matavfalls sorterande enfamiljshus	Intäkter (mnkr) avfallsverksamheten	Kostnader (mnkr) avfallsverksamheten	Resultat (mnkr) avfallsverksamheten	Minskning restavfall
60%	36,4	-36,1	0,3	
70%	36,1	-35,3	0,8	15%
80%	35,4	-35,1	0,3	20%
90%	34,7	-34,9	-0,2	25%
100%	34,0	-34,6	-0,6	30%

Kostnaderna för 2023 uppgår till 36,1 miljoner kronor och minskar med 2,8 miljoner jämfört med budget 2022. Minskningen av kostnaderna beror främst på nya priser i insamlingsentreprenaden. Kostnader för återvinningscentraler, både fasta och mobila, förväntas öka. Danderyds kommun är den kommun som flitigast erbjuder den mobila återvinningscentralen till sina kommuninvånare. För att möjliggöra ännu mer återvinning planerar avfallsverksamheten att utöka antalet stopp för den mobila återvinningscentralen i Danderyds kommun. Avfallsverksamheten budgeterar 3 miljoner kronor för personalrelaterade kostnader samt 1,7 miljoner kronor för avfallsenhetens kundtjänst under 2023. Slutligen bedöms kapitalkostnaderna för 2023 bli 0,6 miljoner kronor.

Den årliga kostnaden för SÖRABs insatser i genomförandet av avfallsplanen belastar idag enbart avfallskollektivet. Många aktiviteter i avfallsplanen är kopplade till den skattefinansierade delen av kommunens verksamhet. Den andelen kommer markant att öka 2024 och framåt. Då får inte avfallstaxan finansiera dessa aktiviteter utan de behöver skattefinansieras. Det är inte bestämt vilken del av den kommunala ekonomin som ska bära kostnaderna för avfallsplanen 2024 och åren framåt.

Avfallsverksamhetens driftbudget (intäkter och kostnader)2023 och plan 2024-2025

Avfallsverksamheten	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Intäkter	34,6	38,8	39,6	36,4	36,4	36,4
Kostnader	-32,8	-38,8	38,9	36,1	35,5	35,9
Balansering eget kapital	-1,8	0,0	-0,7	-0,3	-0,9	-0,5
Årets resultat	1,8	0,0	0,7	0,3	0,9	0,5

Avfallsverksamhetens driftbudget med kapitalkostnader 2023 och plan 2024-2025

Avfallsverksamheten	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Nettokostnader	1,8	0,0	0,7	0,3	0,9	0,5
Varav kapitalkostnader	-0,6	-0,7	-0,7	-0,6	-0,5	-0,4

Investeringar

Avfallsverksamheten planeras få en investeringsbudget på 0,7 miljoner kronor år 2023. Avfallsverksamhetens investeringar består av inköp av avfallskärl. Det är både utbyteskärl för äldre kärl som uttrangerats samt kärl till abonnenter som startar helt nya abonnemang. Volymen har de senaste åren legat på en relativt konstant nivå men i och med den reviderade avfallstaxan ser avfallsverksamheten en succesiv ökning av investeringarna i och med att fler beställer matavfallskärl.

Avfallsverksamhetens investeringsbudget 2023 och plan 2024-2025

Planerade projekt	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beräknad totalbudget
Avfallskärl	0,7	0,7	0,7	0,7	2,8
Summa planerade projekt	0,7	0,7	0,7	0,7	2,8

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Prognos 2022	Beräknad totalbudget
Summa totalt investeringar	0,7	0,7	0,7	0,7	2,8

Risker

Avfallsverksamheten ser flertalet risker som kan komma att påverka avfallsverksamheten. Det är dock en som överskuggar allt annat och det är Frival för verksamheter.

Under 2021 har en utredning kring frival för verksamheter presenterats. Förslaget går ut på att verksamheter kan välja vilken entreprenör som helst för att hämta och behandla det avfall som idag klassas som avfall under kommunalt ansvar (mat- och restavfall). I förslaget har dock kommunen det yttersta ansvaret och måste därför behålla sin kapacitet och därmed kostnaden, för det fall verksamheter väljer att gå tillbaka till kommunens hämtning. Om lagförändringen skulle genomföras innebär det att ett intäktsbortfall på cirka 10 miljoner kronor utan att kostnaden i större utsträckning påverkas. Detta intäktsbortfall måste betalas av avfallsabbonenterna i Danderyd med en kraftigt höjd avfallstaxa.

Omvärldsanalys

Nedanstående är hämtat ut Avfall Web vilket är branschorganisationen Avfall Sveriges statistikdatabas där avfallsverksamheten, tillsammans med mer eller mindre alla andra kommuner i Sverige, matar in statistik. Informationen kan sedan användas för att jämföra olika parametrar. Siffrorna nedan avser 2021 års statistik.

Parametrar	Danderyd		Lidingö		Täby	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Andel hushåll (villor, flerbostadshus och fritidshus) som sorterar matavfall (%)	69	71	56	59	58	63
Kostnad fördelad per nyttighet i kr/kvm inkl. moms enligt "Nils Holgersson fastighet"	22	24	23	23	12,97	14,04
Nöjdhet avfallshantering	73	73	79	79	80	80
Antal återvinningsstationer med alla fraktioner	10	10	22	22	12	12
Andel farligt avfall i restavfall enligt plockanalys	0,19	0,06	0,04	0,03	0,11	0,03
Andel elavfall i restavfall enligt plockanalys (%)	0,51	0,31	0,12	0,24	0,82	0,05
Andel förpackningar och returpapper i restavfall enligt plockanalys (%)	32	34	34	33	37	34
Mängd insamlat mat- och restavfall (kg/person)	174	172	196	198	200	193
Mängd insamlat matavfall (kg/person)	42	40	49	42	33	45
Total mängd insamlat hushållsavfall (kg/person och år)	402	377	533	509	487	468

Avfallsverksamheten har tagit fram siffror för ett antal parametrar för Danderyds kommun och jämfört dem med Täby och Lidingö.

Av tabellen framgår det att andel hushåll sorterar matavfall ökat för samtliga kommuner, men att Danderyds kommun har en högre andel sorterare i jämförelse med de övriga två kommunerna. Detta kan bero på ett stort intresse från kommuninvånarna kombinerat med ett gediget kommunikationsarbete från kommunens avfallsverksamhet. Tydliga och bra mål för matavfallsinsamlingen torde också bidra till ökningen. Förhoppningen med den reviderade avfallstaxan är att siffran ska öka ännu mer. Danderyd ökar dock inte insamlad mängd matavfall. Av statistiken går det att utläsa att Danderyd, Täby och Lidingö ligger på en relativt jämn nivå när det gäller mängden insamlad matavfall.

Att bara jämföra antalet återvinningsstationer mellan kommunerna visar att Danderyds kommun har lägst antal stationer. Om det istället jämförs samma antal siffror delat med kommunens invånarantal så visar det att Danderyds kommun har en högre tillgänglighet per invånare i jämförelse med Täby kommun då de är många fler invånare som ska dela på nästan lika många återvinningsstationer.

En plockanalys genomfördes under våren 2021. Av statistiken kan det ses att andelen farligt avfall och elavfall i den vanliga restavfallspåsen har minskat. Men även om det har minskat så

finns det fortfarande inte noll farligt avfall i påsen, vilket kommer att tarva än mer insatser för att jkoma tillrätta med.. Kommunen försöker göra det lätt att göra rätt att sortera ut detta avfall, genom exempelvis fler stopp av den mobila återvinningscentralen, samlaren och marknadsföring av tjänsten Returkassen. Andelen förpackningar och returpapper har ökat i Danderyds restavfallspåse, i jämförelse med i Lidingö och Täby där den har minskat.

Den totala mängden insamlat hushållsavfall (mat- och restavfall) har minskat för samtliga kommuner vilket är positivt. Majoriteten av den insamlade mängden består av restavfall och att den minskar medför lägre behandlingskostnader för kommunen.